

Tréning fonemického uvedomovania /Podľa D.B. Efkonina/

Je to metodika určená predovšetkým pre deti z bežnej populácie v materských školách v roku pred nástupom do školy. Osobitne je odporúčaná pre deti s pokračovaním v predprimárnom vzdelávaní /odklad školskej dochádzky/. Je to optimálny časový priestor pre rozvoj pregramotnostných schopností vrátane poznania písmen. Deti nielen nadobudnú znalosti o jazyku, ale aj spôsobilosti, ktoré ich pripravujú na rolu školáka: sú sústredenejšie, vnímavejšie, viac motivované pre učenie, zlepši sa ich jazykový cit, lepšie komunikujú, trénujú si sluchovú pamäť, učia sa abstraktne myslieť, vyjadrovať sa a odôvodňovať. Metodika sa ďalej osvedčila aj pri deťoch s dysláliou, s oneskoreným vývinom reči alebo narušeným vývinom reči.

Metodika sa delí na dve časti.

1. predgrafémová etapa – jej cieľom je naučiť deti orientovať sa sluchom v hláskovej štruktúre bežných kratších slov. Ide o schopnosť narábať so segmentami /časťami/ slov, uvedomovať si zvukovú štruktúru slov, identifikovať poradie zvukov reči v plynulom toku reči, uskutočňovať hláskovú analýzu, syntézu aj zložitejšie manipulácie so zvukmi reči /napr. pridať, odobrať, zmeniť poradie hlások v slove/. Ďalej sprostredkúva prístup k nácviku sluchového vnímania ako rozhodujúceho predpokladu osvojenia si písanej reči dieťaťom. Dôsledný a pritom jednoduchý a hravý prístup, ktorý ponúka, umožňuje dieťaťu zvládnuť pomerne náročnú fonemickú /sluchovú/ analýzu slov /bez ktorej sa v počiatočnom čítaní neobíde/ ešte skôr, než sa prikročí k samotnému čítaniu. Má znížiť riziko zlyhania v učení, predovšetkým v čítaní a písaní, keď prídu deti do školy.

Dieťa sa môže naučiť (pokiaľ absolvuje prvú predgrafémovú časť):

- vyslabikovať kratšie a dlhšie slová - vymenovať niekoľko hlások alebo prvú hlásku v svojom mene - zaznamenať /“zapísať“ pomocou žetónov/ krátke jednoduché slová (DOM,LES,PERO,...) - vyhláskovať niekoľko jednoduchých krátkych slov - chápe rozdiel medzi významom a zvukovou formou slova - chápať pojem slabika, hláska, samohláska, spoluhláska, dvojhlasika - určiť počet hlások v jednoduchých krátkych slovách

2. grafémová etapa, kde sa deti učia písmená – hlásky sa postupne nahrádzajú písmenami /veľkými tlačnými/. Cieľom tejto etapy je, aby si deti prehľadali fonemické uvedomovanie aj v spojení so znalosťou písmen a pochopili „techniku“ čítania slov. Je to veľmi užitočná zložka pregramotnostnej výchovy v materských školách.

Dieťa sa môže naučiť (pokiaľ absolvuje druhú grafémovú časť):

- veľké tlačné tvary písmen – pochopiť ako sa z písmen tvoria slová – pochopiť princíp čítania jednoduchých slov